

בס"ד. יום א' י"ז אייר תשס"ט

שם:

זמן:

מבחן שבועי בבא מציעא דף כ"ה-ל"א (י-1)

א. 1. מה הדין במצא כלי ולפניו פירות. 2. מה הדין במצא מקצת פירות בכלי ומקצתן על גבי קרקע. פרט את הדינים לפי רש"י ולפי הנאמר בתוס'. ואת המקורות לדינים אלו.

ב. 1. מה דין מצא גוזלות מקושרין לאחר הגפה ובאיזה אופן הקימה הגמ' למתניתין. 2. מה היתרון של המקום דאחר הגפה גבי דבר שאין בו סימן. 3. מה אם מצא במקום המשתמר לגמרי ומדוע.

ג. 1. מצא בכותל חדרש והיה משכירו לאחרים מה דין המציאה. 2. מה הקשתה הגמ' ומהיכן הוכיחה הקושיא. 3. מה תירצה הגמ'. פרט, לרש"י ותוס'.

ד. 1 ראה סלע שנפל משניים מה הדין. 2. ראה שנפל משלושה מה הדין. פרט, לרש"י ותוס'.

ה. 1 מה ילפינן מהא דיצאת שמלה. 2. מה ילפינן מהא דפרט הכתוב שור, חמור ושה. פרט ובאר. לרש"י ותוס'.

ו. 1 כתוב לפחות ג' הוכחות דסימנים דאורייתא ואיך נדחו. 2. למאי נפקא מינה אי סמנין דאורייתא או דרבנן. 3. אי סימנין לאו דאורייתא מאי טעמא תקנו חכמים שיועיל. 3. איזו ראייה לא נדחתה.

ז. 1 עד מתי חייב להכריז. 2. באר לשון המשנה ויכריז יום אחד. רש"י ותוס'. 3. לשיטת ר' יהודה על פי איזה עיקרון נקבע הזמן. 3. מתי נצרכו לזמן יותר ארוך. ומדוע.

ח. 1) באר לשון המשנה אמר את האבדה ולא אמר סימניה. 2. האם מועילין סימנין לרמאי. ומאי טעמא. 3. מה התקינו כשרבו הרמאין.

י. 1. מה רצתה הגמ' להוכיח ממתניתין דפליגי ר' טרפון ור"ע, לדינא דשומר אבירה. ומה במסקנה. 2. איך דחו התוס' לראית בה"ג ור"ח דהלכה כרב יוסף מההיא דנדרים. 3. איך פירש בתשובות ר' צמח להא דאמרה הגמ' בבא בתרא, דרבה ור' יוסף הלכה כרבה חוץ משדה ענין ומחצה. ומה כתבו התוס' על דבריהם.

י. 1. האם אפשר לשום אבדה ולהשתמש בה, וכשיבאו הבעלים יתן להם את דמיה. 2. מהיכן ידעינן דאין השואל רשאי השאיל. ומה החידוש לענין ספר תורה. 3. האם ובאיזה אופן מועיל הניעור לכסות.

יא. 1) " לגבי מה מסתפקת הגמ' אי מועיל לצרכו ולצרכה ולגבי מה לא, ומאי נפקא מינה. 2. מהיכן רצתה הגמ' להוכיח הספק ואיך דחתה, ומה ביאור הדחיה. 3. באיזה אופנים איירא אותה המשנה שהוכיחו משם, ומה הטעם שנשתנה דינם. 4. מהיכן הוכיחה הגמ' לסברת החילוק, ומדוע נאמר אהאי דינא ולא אדינא דידן.

יב. 1. מה הם האופנים שפירטה הגמ' שנפטר מהשבת אבירה ומהיכא ילפינן. 2. מתי מחויב אף בהנהו גווני. ובאיזה אופן נסתפקה הגמ'. 3. האם דין דוקן ולא לפי כבודו דומה למת מצוה, ולמוצא כלאיים בבגדו ברשות הרבים, ומדוע.

יג. האבידה פעם אחת ושוב אבדה האם חייב בהשבה ומנלן. מה סבר ההוא מדרבנן ומה אמר לו רבא. 2. מאי טעמא בעינן קראי לטעינה ופריקה ולא ילפינן מהדרי. 3. מה הקשתה הגמ' לשיטת ר' שמעון ומה תירצה, ומה הקשו התוס' ומה תירצו.

יד. 1. איזה דוגמאות הביאה הגמ' דדרשו כעין דרשת רבא. (ציין לפחות חמישה). 2. מה משלם למציל אבדתו והפסיד שכרו. 3. היכן מצינו שאין משלם מה שהפסיד כתוצאה שעסק בהשבת אבדתו ומה החילוק.

בהצלחה !

תשובות למכתן שבועי בבא מציעא דף כ"ה - ל"א

תשובה א.

1. מצא כלי ולפניו פירות, באופן שהפירות דרכן להשפך כולן יחד, [לרש"י בצנא ופירי, ולתוס' בכובא וכיתנא], אמרינן דהפירות הם של בעל הכלי וצריך להחזיר לו אף את הפירות. ובאופן שאין דרכן להשפך כולן יחד וחייב שישאר שם מעט [לרש"י בכובא וכיתנא, ולתוס' בצנא ופירי], כיון שכולם בחוץ הרי ראייה שלאנו מהכלי נפלו, ואינם של בעל הכלי. וכ"ז לתירוץ הראשון בגמ'. אבל לתירוץ האחרים אינו כן. דלתירוץ הג' בגמ' אף שכל הפירות בחוץ, אם פניהם כלפי הכלי דנראה דנפלו מן הכלי, הרי הם לבעל הכלי, ואם אין פניהם כלפי הכלי, אינם של בעל הכלי. ולת"י הד' בגמ', אם יש אוגנין לכלי אמרי' דאם איתא דמן הכלי נפלו, היה מוכרח שישאר שם מידי, ורק באופן שאין אוגנין לכלי, תלינן שהכל נפל מן הכלי, והרי הוא לבעל הכלי.
2. באופן שמצא מקצת פירות בכלי ומקצת פירות ע"ג קרקע, מבואר בברייתא דהרי אלו של בעל הכלי, אא"כ נתן סימן ונטל רק את הכלי, אמרינן דהפירות שאין בהן סימן שייכים למוצאם. ולרש"י איירי רק באופן שדרכו להשאר מקצתן כגון כובא וכיתנא. אבל צנא ופירי כיון דמשרקי דרכן ליפול כולם, וגם אם כולם בחוץ הרי הוא לבעל הכלי. ולתוס' הוא להיפך דבכיתנא דרכו להשפך כולו, ובשאר פירי אין דרכן להשפך כולן [והיינו מתני' דקתני פירות ומוקמינן דדוקא אם כולם בחוץ הרי אלו שלן]. וכ"ז לתירוץ הראשון בגמ', אבל לתירוץ השני אמרינן דאף הברייתא ואף המשנה איירי בצנא ופירי, וכיון דמשרקי דרכן ליפול כולם, וגם אם כולם בחוץ הרי הוא לבעל הכלי. ולתוס' הוא להיפך דבכיתנא דרכו להשפך כולו, ובשאר פירי אין דרכן להשפך כולן [והיינו מתני' דקתני פירות ומוקמינן דדוקא אם כולם בחוץ הרי אלו שלן]. וכ"ז לתירוץ הראשון בגמ', אבל לתירוץ השני אמרינן דאף הברייתא ואף המשנה איירי בצנא ופירי, וכיון דנשאר מקצת אמרי' דהכל של הבעלים [ולרש"י הוא היפך התירוץ הראשון]. וב' התירוץ האחרונים לא איירי כלל באשתייר מקצת. אבל לפירוש ר"ח שהביאו התוס', אף התירוץ האחרונים איירי בנשאר מקצת, ואיכא חילוק בין אם פניהם לפני הכלי דזהו ראייה שנפלו מהן, להיכא שאין פניהם לפני הכלי דמסתמא לא נפל מהם. ולתירוץ הד' בגמ', אם אין אוגנין אמרי' שמה שבחוץ אינו של בעל הכלי, ואם יש אוגנין אמרי' דמסתמא מן הכלי נפלו.

תשובה ב

1. מבואר במתני' דלא יגע בגוזלות המקושרין, משום דאין בהן סימן, דאיירי במקושרין בכנפיהם כדרך כל הגוזלות בעלמא. וכן איירי במדדין דאף המקום אינו סימן, ואם נטלן אסור לו להחזיר. ולרש"י היינו דאין לו להחזיר לאף אדם, כיון שאין אדם שיתן לו סימן. ולתוס' היינו שלא יחזיר למקום שנטלן, כיון שהתחייב כבר בהשבה. וכן הדין בכל ספק הינוח לדעתם, דאינו חייב להגביהם מספק, אבל אם הגביהם, מספק אסור לו להחזירם כיון דספק חייב בהשבה).
2. אחר הגפה הוא מקום שמשתמר קצת, ולהכי אפי' שאין סימן בגוזלות, אינו חייב להגביהם, דהא י"ל דאינו אבידה אלא מדעת הניחה שם, ואדרבה אם יטלנה יפסיד לבעלים, דהא אין להם סימן שיוכל להשיב להם על פיו.
3. במקום המשתמר לגמרי, אפילו שיש בו סימן לא יגע בו, כיוון שאין זה אבידה דהא מדעת הניחה התם, נואדרבה אם יטלנה, חיישינן שמא יבוא הבעלים בנתיים ויראה שאין את אבידה ויתייאש מלחפשה, ועל כן אם ראה שהבעלים לא הגיע ליתלה, שפיר מותר לו להחזיר למקום שנטלה].

תשובה ג.

1. מצא בכותל חדש באופן שהיה משכירו לאחרים, מחציו ולחוץ הרי הוא של מוצאו דאמרי' מבני רה"ר הוא, והנ"מ בדשתיך, דאי לאו שתיך הרי הוא ספק הינוח, אבל בדשתיך מסתמא הבעלים התייאשו מאחר שעבר זמן רב. אבל מחציו ולפנים, אילו לא היה משכירו הוי של בעה"ב, משום דאינו מתייאש מחפציו אפי' ימים רבים, אבל השתא דהשכירו, לכאורה הדין דאולינן בתר השוכר האחרון, משום דהקודמים חיפשו בזויות ובחורים לפני שיצאו. נויש להסתפק האם גם הכא נאמר הדין בגמ' דבדאיכא שלשה מתיאש, דהא כיון דהטמינו בכותל מהכ"ת יחשוש שחבריו נטלוהו. ואם האחרון הי' גוי פשיטא דהרי אלו שלו.
2. הקשתה הגמ' דניזיל בתר בתרא, ולרש"י היינו בתר השוכר האחרון. ולתוס' היינו בתר הבעלים שהוא אחרון הואיל ודר עמהם, וכדמוכח ממעות שנמצאו בירושלים, דרק בזמן הרגל אמרינן שהם מעשר, אף שרוב המעות שבירושלים הם מחולין, אלא על כרחך דכיון דשווקי ירושלים מתכבדים בכל יום, אמרינן דקמאי אולי והני אחרני נניהו.
3. ותירצה הגמ' דאיירי בעשאו פונדק לשלשה. ואי נימא דהלכה כרשב"א אפי' ברוב ישראל, אתי שפיר בכה"ג דמשו"ה המאבד מתייאש, דתולה דמסתמא אחד שאינו מהוגן נטלו ולא יחזיר לו. ואי נימא דאין הלכה כרשב"א ברוב ישראל, צריך לומר או דאיירי בעשאו פונדק לגוי. ולרש"י היינו אפילו לא בפונדק, אלא האחרון היה גוי ולכן הרי אלו שלו, ולתוס' דבתר אחרון היינו בעל הבית, צריך לומר שהיו שלשה עמו, ומשום הכי תלינן שנפל מהרוב דהם גויים והרי אלו שלו. ואו דנאמר בישראל, והיינו טעמא כדרב

נחמן דראה סלע שנפל משלשה שרי ליטלו, דודאי דאיכא יאוש, דאומר שמסתמא אחד מאלו מצאו וכיון דעד עתה לא החזיר מסתמא אף לא יחזיר ומתייאש. ולתוס' דהקושיא היתה שנחוש לבעל הבית, גם צריך לומר שהיו שלשה עמו, משום דגם אם נפל מהם, מתייאשים כיון דבבעלים אינם תולים שגולן, אלא רק באחד מחבריהם, ועל כן אם היו רק שנים, היה תולה בחבירו ולא היה מתייאש.

תשובה ד.

1. יכריז דאין הבעלים מתייאש דסבר נקיטנא ליה בדינא אשביענו היסת ואפילו אם אח"כ יתיאש הא הלכה כאביי והשתא הא לא התייאש. ולתוס' אין זה משום שבועה דהא אין לו טענת ברי ואף אי נימא דכיון דאין אחר לכך טוען לו (ברי הא מ"מ בזמן בר קפרא עדיין לא נתקן היסת ועוד דהכא הוי רבא מפרש ולא נראה שחזר בו בתר דאיתודת. ולכך פירשו משום דאומר שיביישו ברבים ועי"ז יודה לו ויוכיח לו שהוא צודק.
2. אינו יכול לתבעו דלית ליה טענת ברי ולכך מתייאש ואין לומר דעדיין לא התייאש דהא אדם ממשמש בכיסו בכל שעה ומיד שם לב ומתייאש ואומר רבא דהני מילי כשאין ש"פ לכל אחד דאו ממ"נ אי הם שותפים הא אין כדי השבה לכל אחד ואי הם לא שותפים אותו אחד מתייאש דלא יודע איזה מן השנים לקחו. וליכא למימר דילמא שנים מהם שותפים ולהם יש ש"פ לכל אחד - לרש"י - משום שעדיין הוא מתייאש דאומר שאינו יודע אם שותפו רוצה לצערו או שחבירו אחר לקחו ומשו"ה אומרים תוס' דלא שיק שהשנים יתבעו האחד בבירי, ועוד תי' תוס' דאין כזה מצב ששלשה הולכים ורק שנים המה שותפים.

תשובה ה.

1. אמרינן במתני' דדרשינן מה שמלה יש בה סימנים ויש בה תובעין, והיינו דסתם שמלה אינה מן ההפקר אלא בעלים עשאוה ויש לו בה סימן, אף כל דבר שיש בו סימן ואינו הפקר חייב בהשבה. ובתוס' פירשו דיש לה תובעין היינו דליכא יאוש, וביארו דעל ידי הסימנים יודע לחפש אבידתו ואינו מתייאש, אבל אם אין סימנים אינו יודע לחפש אבידתו ומתייאש. ואף אי נימא דסימנים לאו דאורייתא, מכל מקום רק על ידי הסימן יודע לחפש העדים שיכירו, וכן רק על ידי סימן יוציאנה להראות לעדים.
2. חמור אתי לרבות דאף בעדי האוכף מחזירים האבידה. דאי משמלה גרידא הוי אמינא דבעינן עדים בגופה. ואי נימא דסימנים דאורייתא, אתי לסימני אוכף. ושור אתי לגיזת זנבו. ולרש"י היינו דחייב להשיב אפילו הגיזה [יש לדון אם איירי בשו"פ או לאו, ועי' ריטב"א]. ולתוס' היינו שחייב לטפל בגיזתו בזמנו ואפילו שאין בו שוה פרוטה. ושה מסקינן דלא ידעינן מאי דרשינן ביה, דאי נימא דאתי לגיזתיה, הא אתי בקל וחומר מגיזת זנבו [ואין לומר דמילתא דאתי בק"ו טרח וכתב לה קרא, דהא יש ללמדו מהיתור לכל אבידת אחיך].

תשובה ו.

1. הוכיחו מהא דאמרינן במתניתין מה שמלה דיש לה סימנים ויש לה תובעין, הרי דסימנים דאורייתא. ודחו דעיקר משום תובעין אתא וסימנים כדי נסבה. ועוד הוכיחו מדדרשינן עד דרוש אחיך דתדרוש את אחיך אם רמאי או לאו רמאי, ומאי לאו בסימנים, ודחו דהיינו דווקא בעדים אבל בסימנים לא. ועוד הוכיחו מדתני "חמור בסימני אוכף" [ולתוס' היינו ברייתא, ולרש"י היינו מילתא דרבא בעמוד א'], ודחו דאתי לעדי אוכף ולא לסימן.
2. הנפק"מ אי סימנים דאורייתא או דרבנן הוא לענין להחזיר גט אשה שנפל משליח, וכן להתיר אשת איש לעלמא על יד סימן בבעלה שנמצא מת [והיינו דניכר רק על ידי הסימן]. דאי מדאורייתא, שפיר מהני אף לאיסורים, ואי מדרבנן, תיקנו רק בממון ולא באיסור.
3. מסקינן דאי מדרבנן היינו טעמא דניחא ליה למאבד שיחזירו למי שיתן הסימנים דסומך אהא דהוא יתן הסימנים [בגוונא שאין לו עדים]. והתוס' הוסיפו דגם אם אחר יתן סימנים, סמך אהא שיתן סימן מובהק דידה.
4. הראיה מהא דתני דיחזיר כרך ואגודה של שטרות לא נדחתה, דהתם הרי אין את הטעם דניחא ליה, דאדרבה אם ישאר אצל המוצא נמי ניחא ליה, ועל כרחך דסימנים דאורייתא ומשום הכי מהדינן, ולא סברא דרבנן היא.

תשובה ז.

1. חייב להכריז עד כדי שידעו בו שכני מקום שנמצא בו האבידה לר"מ. ולר' יהודה חייב להכריז ג' רגלים, ואחר הרגל האחרון ז' ימים כדי שיגיע לביתו ויחזיר [היינו ג' ימים להליכה וג' לחזרה] ויכריז יום אחד. ומיהו לאחר שחרב הבית, מכריז רק בבתי כנסיות ומדרשות, ומשרבו הרמאים שהיו אומרים אבידה למלך, תיקנו שיכריז עד שידעו בו שכניו ותו לא.
2. לרש"י יכריז יום אחד היינו שהמאבד יכריז יום אחד על אבידתו שאיבד, ולתוס' קאי אמוצא שמכריז רק יום אחד.
3. טעמו של ר' יהודה, דלאחר ג' רגלים יש להמתין שיעור שיוכל להגיע לביתו ויחפש אם אבדה לו האבידה, ונחלקו בגמ' האם מכריז

שם האבידה ולהכי לא נותנים לו עוד יום לחפש בביתו, או דגם אי נימא דאין מכריזין שם האבידה מפני הרמאין, מ"מ לא הטריחו באבידה יותר מדאי.

4. בזמן בית שני דלא מצוות עלמא ואין שיירות שהולכות יום ולילה, בעינן ט"ו יום להגיע לקצה ארץ ישראל, ועל כן יצטרכו יותר זמן מאשר ז' ימים. ור' יהודה קאי בזמן בית ראשון דמצוות עלמא ושיירות הולכות ביום ובלילה, ותוך ג' ימים שלימים הולכין מהלך ט"ו ימים חצוים [דאף ביום לא הולכים כולן].

תשובה ח.

1. אי נימא דאבידה מכריז, כוונת מתני' דאמר את שם האבידה ולא אמר סימנים. אבל אי נימא דמכריז אף את שם האבידה, כוונת מתניתין דאם אמר את האבידה היינו שנתן סימן אבל לא סימן מובהק [לאפוקי סומקי וחיוורא, אבל לאו דבעי' סימן ממש].
2. רמאי ידוע אין מחזירין לו בסימנים, דהא כתיב עד דרוש אחיך ובעינן למדרשיה אם רמאי הוא או לאו [וסימנים לא יהני מפני רמאותו וע"כ בעי לעדים].
3. כשרבו הרמאים התקינו שיבא עדים שאינו רמאי, ושיבו לו בסימנים.

תשובה ט.

1. הגמ' רצתה להוכיח דבלאו היתר שימוש אינו חייב באבדה, והיינו כרבה דשומר אבידה דינו כש"ח, דאי כרב יוסף דמשום שכוונתו מצוה דלא בעי למיתב ריפתא לעני הוי שומר שכוונתו אף בלא היתר תשמיש הוי שומר שכוונתו חייב באבידה. ותירצו, דלרב יוסף אבדו היינו באונס שטבעה ספינתו בים, ועלה אמרינן דרק על ידי היתר תשמיש חשיב שואל וחייב באונסין, אבל באבדה בפשיעה לכולי עלמא חייב.
2. התוס' דחו דליכא ראייה מנדרים, משום דכולי עלמא מודי דאיכא פרוטה דרב יוסף, אלא פליגי האם משום הא יחשב שומר שכוונתו דסבר רבה דלא שכיח הא דיבוא עני בדיוק בזמן שמתעסק בצורכה, דהא אי לא מתעסק לצורכה פשיטא שאינו נפטר.
3. דעת רב צמח גאון דרק בהני דבבא בתרא אמרינן דהלכתא כרבה בר משדה ענין ומחצה, והתוס' דחו דהוא כלל בכל הש"ס כמבואר בגאונים אחרים, ושפיר אף הכא פסקינן כרבה.

תשובה י.

1. אמרינן בגמ' דלענין תפילין כיון דמשכח שכיחי בי בר חבו, אין הבעלים מקפיד אם ישום ויחזיר לו רק הדמים, ועל כן שרי לשומם וליתן רק הדמים, אבל בספרים אמרינן דלא שכיחי לקנותם, והבעלים מקפיד על שלהם. ונלענין פרה דאמרי' דאחר י"ב חודש שם דמיהן, מבואר ברש"י דלעצמו אסור לשום אלא מוכרה לאחרים. והרא"ש שם האריך לחלוק, וראייתו מתפילין דמבואר דכן שם לעצמן].
2. ידעינן להא דאין השואל רשאי להשאיל מדאמרינן בגיטין דאם מסר לשלוחו גט ואמר לו ליטול חפץ ממנה אסור לשלוח על ידי אחר שיטול החפץ, משום דאין רצונו שיהיה פקדונו ביד אחר. ובספר תורה איכא רבותא טפי דאף דהוא מצוה ואיכא למימר דניחא ליה דלעבדו מצוה בממונא, קמ"ל דלא.
3. לנער הכסות פעם בל' יום, וביד, וביחידי, מועיל הוא לכסות. אבל לנער כל יום, או לנערה במקל, או לנערה בשניים, מקלקל הוא הכסות. ועוד אמרי' בגמ' חילוק אחר בין בגד צמר שנמתח על ידי הניעור ונקרע, לבגד פשתן שאינו נמתח ואינו נקרע. ויול"ע האם בבגד פשתן שרי בכל ענין או לאו, והיינו האם שרי במקל ובשניים, דאילו טפי מל' יום לכאו' מבו' במתני' להדיא דאסור].

תשובה יא.

1. הסתפקה הגמ' רק היכא דיש חשש שימשך טפי ויתקלקל, כגון בבגד שרוצה להתפאר בו, אבל בספרים וכלי נחושת שאין חשש שיתקלקל שרי. ואי נימא דאסור לצורכו ולצורכה צריך להקפיד שלא יהיה לצורכו, ומיהו אם יש אורחין אסור אפי' אי בעלמא שרי, משום דמקלי קלי לה [או על ידי עינא בישא, או על ידי גניבה].
2. הגמ' רצתה להוכיח מעגלה ערופה [ולתוס' איירי התם בפרה אדומה] דמבואר דאם הניחה ברבקה כדי שתנוק ותדוש דהוי לצורכו ולצורכה פסולה, ואף שלצורכה גרידא מבואר התם דלא נפסלה, וע"כ דלצורכו ולצורכה אסור, והיינו שמא ימשך. ותירצו דהתם קרא כתיב, והיינו דמדאורייתא אסור כל דעובד בה ואין היתר בהא שעשתה גם לעצמה.
3. התם איירי רק בהכניסה כדי שתנוק ותדוש, אבל אם הכניסה סתם מותרת, וביארה הגמ' דבהכניסה סתם הוי עובד בה ממילא ואין לו נוחתא בהא כיון שאינה מועלת כלום לדישה, וע"כ אינה פוסלת. אבל כדי שתנוק ותדוש שכוונתו גם לדישה וניחא לו "בעובד" נפסלת.

4. והוכיחו לדין זה מהא דאם עלה עליה זכר פסולה, ושכן עליה עוף כשרה. וביאר רב פפא דכיון דכתיב עבד וקרינן עובד, אמרינן דאף עובד נאסר באופן דניחא ליה והוי כעבד, ועל כן עלה עליה זכר דניחא ליה [ואף דעתה לא ניחא ליה, דלא רוצה שתפסל, מ"מ בלאו המצוה ניחא ליה]. פסול. אבל שכן עליה עוף דלא ניחא ליה כשר. והא דאמר רב פפא אדאי, משום דמתניתין היא, ועל כן אף בסוגיין הביאורה עם דברי רב פפא.

תשובה יב.

1. זקן ואינה לפי כבודו פטור, וילפי' לה "מוהתעלמת" פעמים שאתה מתעלם, וכן פטרו בכהן והיא בבית הקברות וילפי' לה מהא דאין עשה דהשבת אבידה דוחה לא תעשה ועשה של כהונה [ואף דגם באבידה איכא ל"ת ועשה, מ"מ אין ל"ת דוחה ל"ת]. וכן פטרו בשלו מרובה משל חבירו וילפי' לה מדכתיב אפס כי לא יהיה בך אביון וילפי' דשלו קודם לכל אדם ולא יביא עצמו לידי עניות.
2. באופן שהכיתה והלכה מכוחו חייב אף בהני גוונים. ולרש"י היינו משום שהתחיל בהשבה. ולתוס' לעיל היינו משום דאנקטי ניגרי ברייתא. ולפ"ד הוא רק בבעלי חיים. ואם דרכו בשדה ואין דרכו בעיר הוא ספק בגמ', האם אזלי' בתר השתא, או דכיון דאינו יכול להשיבו לעיר פטור.
3. זקן ואינה לפי כבודו לא דמי למת מצוה דאיכא בזיון טפי ואיכא טפי כבוד הבריות, וכן אינו דומה למוצא כלאיים בבגדו, דהתם ערום הוי בושט טפי וא"א ללמוד מהם זקן ואינה לפי כבודו. ומאידיך אף אותם א"א ללמוד מזקן כיון דהוא ממונא והם איסורא.

תשובה יג

4. אפילו מאה פעמים דכתיב השב תשיבם וההוא מדרבנן סבר שילפינן מריבוי המילים דכתיב "תשיבם" ושאל דאימא "השב" חד "תשיבם" תרי ולא יותר. א"ל רבא דמ"השב" ילפינן אפילו מאה פעמים "תשיבם" ילפינן לגינתו וחורבתו המשתמרת וקמ"ל דלא בעינן דעת בעלים כגניבה וגזילה וד' שומרינן.
5. תוס' מבארים שקושיית הגמ' אמאי לא ילפינן מהדדי לדין שכשאינן בעליו עמו נמי יפרוק ויטעון והיינו משום דבפריקה הו"א משום דאית בה חסרון כסו וצער בעלי חיים ואי היה פסוק רק בטעינה הו"א משום דהוי בשכר.
6. ולר"ש דאומר טעונה נמי בחינם אמאי לא ילפינן פריקה מטעינה ות"י משום דלא מסיימי קראי הי לטעינה והי לפריקה והוה מוקמינן לאותו פסוק לפריקה משום דצער בעלי חיים ויש חסרון כסו. והקשו תוס' דמ"מ נכתוב לקרא ד"רובץ תחת משאו" דהוה וודאי פריקה ונילף מינייה טעינה דרק בפסוק "נופלים בדרך" מבואר לקמן בגמ' דאיכא למימר לפריקה שנופלים עם טעונייהו עלייהו ואיכא למימר דכל אחד נופל לבדו אבל פסוק זה וודאי לפריקה. ות"י דאפש"ל דהולך לטעינה דמשום דאין אנשים לטעון מכביד המשא ורובצת.

תשובה יד.

1. "מות יומת" לרבות להמיתו בכל מיתה אם אינו יכול להמית לרוצח בסייף. "הכה תכה" לעיר הנדחת בכל מיתה אם אי אפשר בסייף. "השב תשיב" אפילו אם משכנו שלא ברשות בית דין "חבול תחבול" אפילו אם משכנו שלא ברשות בית דין, וחד לכסות יום וחד לכסות לילה. "פתוח תפתח" אפילו לעניי עיר אחרת יתן.
2. אם לא בטל מכלום לא משלם לו. אם היה בטל מסלע נותן לו שכרו כפועל בטל מאותה מלאכה הכל לפי יוקר שכרו שהיה מרויח ולפי קושי המלאכה שהיה עוסק בה. אבל בשביל לקבל כל שכר עבודתו שהתבטל צריך להתנות בפני בית דין שאינו רוצה לטרוח בהשבתה אא"כ ישלמו לו אבל אם לא מתנה מקבל רק כפועל בטל מאותה מלאכה. ותוס' מבארים דאם היתה מלאכתו מרובה דאמרינן דפטור ומיירי ביש שם בית דין וכיון שמתנה בפניהם לא נלך להפסיד לבעלים אבל אם היו שוים יתנה בפני בית דין ויקבל שכרו משלם והבעלים ירויחו דשרא דחיותא וטרחא יתירא.
3. שטף נהר חמורו וחמורו חבירו והציל את של חבירו מקבל שכר כפועל ולא משלמים לו דמי חמורו משום דמיירי ביכול להציל על ידי הדחק דאל"ה יאמר לו שזכה מן ההפקר. עוד תירצו משום דמיירי ביכול לשכור פועלים שהוא נמצא שם.